

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:	
Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre — — — — 3.—	Negyedévre — — — — 3.60
Félévre — — — — 6.—	Félévre — — — — 7.—
Egész évre — — — — 12.—	Egész évre — — — — 14.—
Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.	

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap.

Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség

Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28

Hirdetések petit számítással, díjazás szerint.

Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Az ultima ráció.

Budapest, március 7.

Mikor gróf Tisza István a parlamenti szólás-szabadságot megfojtani készülő hóhér-indítványát benyújtotta, Rakovszky István azt mondta rá, hogy ez gázság. Az indítvány megtétele után a különben békés függetlenségi Kossuth-pártban egy határozati javaslatot köröztek, melynek az volt a rövid tartalma, hogy aki gróf Tisza István házszabálmódosító indítványát megszavazza, az nem tisztességes ember. Tehát nem becsületes ember. Ugyancsak az indítvány megtétele után Nyíri Sándor honvédelmi miniszter beszélgetett Ugron Gáborral, aki azt mondta a miniszternek, hogy az ujoncmegajánlási javaslatot nyomban keresztül eresztik, csak ezt az indítványt vonja vissza a kormányelnök. Kezet rá, felelt készségesen a honvéd miniszter, de ekkor közbelépett a Tisza-gárda egyik nagyfejű embere, Daniel Gábor képviselőházi alelnök és azt mondta: Nem az ujoncmegajánlási javaslat kell nekünk, hanem ez az indítvány. Ez az indítvány, melyet Rakovszky gázságnak nevezett s amelyre a Kossuth-párt azt mondta, ha nem is hivatalos határozataiban, hogy aki azt megszavazza, az nem tisztességes ember. Ez a helyzet képe röviden, de vastag vonásokban megvázolva. Lehet belőle elég következtetést levonni.

Nagy és nemes nemzeti célnak tartottuk mindenkor azt a küzdelmet, mely a közjogi magyar hadseregben a magyar vezényszót akarta megteremteni. Nem mai, hanem negyedfélszázados küzdelem ez s akik ezért önzetlenül harcoltak, mindenkor tiszteletet érdemelnek. A mostani adott viszonyok között azonban újból arra a meggyőződésre jutottunk, hogy ez a célunk megtörik, legalább egyelőre, az uralkodót körülvevő, nekünk idegen tanácsosok akaratán. A jelenlegi lehetetlenséget tekintve, tehát ezt a nemes célt való harcot nem megszüntetni, hanem bizonyos időre fel kellett volna függeszteni. Hiszen az ilyen harcok sikerének ad a történelem mindig alkalmas pillanatokat. Megverik még a nemzeti eszme erejét nélkülöző Ausztriát s egy-egy ilyen vereség nekünk magyar nemzeti szempontból mindig egy-egy győzelmet jelent. Ezt az alkalmat azonban tizenkét függetlenségi képviselő nem akarta bevárni. A kiméletet nem ismerő harc fegyvereivel küzdött tovább a magyar kommandóért. Megakadályozta mind máig az évi ujoncjutalék és a költségvetés megszavazását, nem törődve azzal, hogy százhatvan ezer póttartalékos tényleges szolgálatba való behívásával a nyomoruság keservébe dönt ugyanannyi családot. Nem törődött azzal, hogy az obstrukció folytatásával kockára vetette a nemzet nagy közgazdasági érdekeit. Ez az obstrukció megbuktatta Széll Kalmán és gróf Khuen-Héderváry miniszterelnökségét, míg végre gróf Tisza István

vállalkozott arra, hogy azt le fogja gyűrni, vagy amint ő magát kifejezte, össze fogja taposni.

Összefogja taposni. De mit látunk most? Azt, hogy gróf Tisza István nem a kis obstrukciós csapatot akarja összetaposni, hanem a magyar alkotmány egyik legfőbb biztosítékát, a parlamenti szólás-szabadságot. Ennek szánt golyó- és kötelhalált, mint Haynau, az osztrak fattyú az aradi tizenháromnak. A hóhérszerepre pedig kijelölte a képviselőház elnökségét s annak élén azt a Perczel Dezsőt, akinek atyja Miklós és apósa Perczel Mór honvédtábornok egykor a magyar szabadságért vészelt és harcolt ki diadalmas csatákat. Nagyon szomorú változása lenne ez a sorsnak, hogy azoknak az ivadékaik, akik egykor alkotmányos szabadságunkért küzdöttek, most ugyanez alkotmány megfojtására szolgáló akasztófa-kötelet vennék a kezükbe. Ha így történe, azt hisszük, az a szent-tamási győző ott a bonyhádi sírboltozat üregében tiltakozólag emelne fel csontkarjait.

Meg kell értenünk, hogy gróf Tisza István szörnyűséges vállalkozása ma nem éppen az obstrukció letörésére, hanem hatalmának fenntartásáért a nemzet szabadság jogainak letörésére irányul. Ez ellen pedig akiben van csak egy csepp becsületes magyar vér, annak sikra kell szállania. Ennek a pribék-munkának végrehajtását nem szabad megengedni az ország alkotmányán. És azt hisszük, hogy ez nem is fog megengedtetni. És akik ez ellen a hóhérvállalkozás ellen tiltakozni fognak, azok sorai élén ott kell látnunk gróf Apponyi Albertet, hogy bevátsa hozzáfűzött várakozásainkat; hogy a veszedelmek nehéz pillanatában helyt álljon jogainkért, még akkor is, ha csakugyan elveszti mindörökre azoknak a bécsi köröknek jóindulatát, melyek előtt az ő ideálisan nemes egyéniséget már annyiszor megrágalmazták, denuniciáltak. Ha ez nem történik, hát mi történhetik? A nemzet magyarságát forradalomba akarják hajtani? Ezt maga a nemzet nem akarja. De ha felállítják előtte a tételt, a két bitófát és azt kérdezik tőle, hogy az egyikre felakaszthatod saját ezredéves nemzeti jogaidat, a másira azt, aki az abszolutizmus zsarnokságot akarja beállítani, akkor inkább a zsarnokot akasztja fel.

Ez az ultima ráció.

Budapest, március 7.

A képviselőház holnap, március hó 7-én, kedden délelőtt 10 órakor ülést tart, amelynek napirendjére a Rákóczy hamvainak hazaszállítása tárgyában, Lengyel Zoltán részéről beadott indítvány feletti névszerinti szavazás és az ujoncmegajánlás folytatólagos tárgyalása van kitűzve.

Gróf Tisza István a királynál. Bécsből jelentik: Ő felsége gróf Khuen-Héderváry Károly megesketeése előtt magánkihallgatáson fogadta gróf Tisza miniszterelnököt. Az általános ki-

hallgatásokon ő felsége többek között fogadta Gromon Dezső és Zsilinszky Mihály államtitkárokat, valamint Győri Árpád kamarást.

Szemere Miklós Tatán. Szemere Miklós országgyűlési képviselőt a tatai kerület szabadalvú pártja meghívta képviselőjelöltnek, miután a kerület jelenlegi képviselője, Konkoly-Thege Miklós már előzőleg kijelentette, hogy nem vállal jelöltséget a kerületben. Az odaváló párt vasárnapra a kerületbe meg is hívta Szemere Miklóst, aki eleget tett a meghívásnak és nagy társaság, számos országgyűlési képviselő kíséretében érkezett meg a vasárnap délelőtti vonattal Tatára. A tiszteletére rendezett lakomán Szemere kifejtette programját a következőkben: *Legelső volna a homestead-törvény, hogy a jó nap földje legyen szent és elidegeníthetetlen. Legyenek jó népvédő törvények.* Második lenne az ifjúság tanítása, — de nemcsak tanítása, hanem nevelése is minden vonalon. Vidékre az egyetemekkel alapítsunk sajtóiskolát és a többi... Legfőbb pedig a nemzet, a fiatalság oktatása a hadi szervezetre, a hadi virtusra. *Népszerűsítsük a cellopézt. Ezáltal megrövidítjük a katonai szolgálati időt és megkímélünk rengeteg pénzt, milliókat időben, munkaerőben és kiadásban.* Végül gróf Esterházy Ferencet és a Csák nemzetségből való Kisfaludy Sándort éltette. Felköszöntött mondtak még Barcsay Domonkos és Konkoly-Thege Miklós.

A katonai büntető perrendtartás reformja. A katonai büntető perrendtartás reformja tudvalevően a magyar nyelv miatt végleg megakadt. Tavaly, májusra ígérte az akkori honvédelmi miniszter, de azóta nem történt semmi, miután a magyar nyelvet Bécsben nem akceptálták. Most Pilreith hadügyminiszter rendeletet bocsátott ki, mely bevallása a halogatási szándékának. A közös hadügyminiszter ugyanis rendeletet intézett az összes hadtestparancsnokságokhoz, amelynek az a célja, hogy az eddigi eljárás hiányait a lehetőségig pótolja. Ebben a rendeletben utalás van arra, hogy ezek a hiányok csak a hadbírák legpontosabb kötelelességteljesítésével orvosolhatóbb legalább némileg. A katonai igazságszolgáltatásnak nemcsak jónak, hanem gyorsnak is kell lennie. Ezért az eljárást ott, ahol lehet, egyszerűsíteni kell, főleg tanúkihallgatásoknál.

Khuen-Héderváry gróf — miniszter. A hivatalos lap vasárnapi száma közli, hogy a király Tisza István gróf miniszterelnököt a király személye körüli miniszterium ideiglenes vezetésétől fölmentette s e miniszterségre Héderváry Károly gróftól nevezte ki. Az erre vonatkozó két királyi kézirat a következő:

Kedves Tisza gróf! Előterjesztése folytán önt a személyem körüli magyar miniszterium ügyeinek ideiglenes vezetésétől ezennel fölmentem. Kelt Bécsben, 1904. évi március hónap 3-án.

Ferenc József, s. k.

Tisza István gróf, s. k.

Kedves Khuen-Héderváry! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére önt személyem körüli magyar miniszteremmé ezennel kinevezem. Kelt Bécsben, 1904. évi március hónap 3-án.

Ferenc József, s. k.

Tisza István gróf, s. k.

Bécsből táviratozzák: Ő felsége ma délelőtt 10 órakor eskettette fel gróf Khuen-Héderváry Károlyt, az ujonnan kinevezett személye körüli minisztert. Az ünnepies aktuson gróf Festetics Tasziló zászlósúr és gróf Tisza István miniszterelnök, ki e célból reggel érkezett Budapestre, ide, működtek közre. Az eskümintát Vértessy

Géza miniszteri tanácsos olvasta fel. Ő felsége gróf Khuen-Héderváry személye körüli miniszterét felesketése után magánkihallgatáson fogadta. Az audiencia után a magyar miniszterium palotájába ment, hol a tisztviselői kar fogadta, élén *Vértessy Géza* miniszteri tanácsossal, ki melegen üdvözölte a minisztert. A miniszter az üdvözlést elismerő szavakkal köszönte meg.

Krónika.

Budapest, március 7.

Tegnap este Budapest székesfőváros egyik előkelőnek ismert kávéházában, ahol a fizetési pótlékban részesült állami tisztviselők, katonatisztek és a polgári társadalomnak tisztos rétege szokott megjelenni, a következő eset történt: A cigány Rákóczi Ferenc Balogh Ádámjának kesergőjét huzta. Mikor a zene elhallgatott, egy harmincévesnek látszó uri ember elkialtotta magát, hogy éljen gróf Tisza István miniszterelnök. Erre az együttlevő társaság nemcsak hogy lehurrogta, hanem a helyiségből egyszerűen kidobta gróf Tisza István életét. Ez az eset eléggé jellemző arra a közhangulatra nézve, melyet a kormányelnöknek a házszabályok megszigorítására irányuló indítványa keltett. Ezt a hangulatot váltották ki különben szombat óta máig az ellenzéki politikai pártkörök megbeszélései is. Általában szerte elítélik, még a Kossuth-párt is, a gróf Tisza István által tervbe vett törekvéseket. Abban — az obstruálókat kivéve — mindenki megegyezik, hogy a parlamenti rendes tárgyalások lehetővé tételére bizonyos ad hoc, időhöz kötött intézkedések szükségesek, de mindenképp elítélik gróf Tisza István módosító indítványának azt a részét, hogy ő legszigorúbb klotúrral körülsáncolt politikai egyeztetendő keretében akarja keresztülvinni a végleges házszabálymódosítást. Ez ellen még a legmérsékeltőbb irányú parlamenti ellenzék is tiltakozik, mert ezen intézkedésben sem lát más, mint a Tisza-kormányzatnak erőszakos eszközökkel való minél továbbbi biztosítását, szóval az alkotmányosság mezébe bujtatott kormányzati abszolutizmust. Ennek a következménye volt, hogy a képviselőház ülésén szinte a technikai obstrukció eszközeivel támadták meg annak a királyi kéziratnak tudomásul vételét, mely gróf Khuen-Héderváry Károlynak a felség személye körüli miniszterre való kinevezését tartalmazza.

Előző számunkban megemlékeztünk már arról, hogy az egész képviselőház el van készülve arra, hogy gróf Tisza István a pótabstrukció legyűrészére vonatkozólag valamely erélyes intézkedésre készül. De az az indítvány, amelyet benyújtott, a képviselők legnagyobb részét, sokakat még a kormánypárti oldalon is — megdöbbentette. A Kossuth-párt még szombat esti, nem hivatalos jellegetű összejövetelén, majdnem egyértelműleg megegyezett abban, hogy a parlamenti harc minden eszközzel törni fog Tisza indítványának azon része ellen, mely a végleges házszabálymódosítást is befoglalja a rendkívüli házszabálylyal megvalósítandó teendőkhöz. Ennek a pártnak nagy része, ugyszólván zöme, kimondotta, hogy aki az ilyen házszabály-reviziót, ha csak egy időre is, megszavazza, az nem tisztességes ember.

A függetlenségi párt tehát most már vezérével együtt harcra készül gróf Tisza módosító indítványa ellen s ennek a harcnak technikai vezetője — úgy látszik — ismét *Polónyi Géza* lesz, akit gróf Khuen-Héderváry miniszterre történt kinevezése, ugylátszik, nagyon elkészerített.

Ami a *nemzeti disszidenseket* illeti, ők határozottan követelik, hogy a végleges házszabály-revizió, az ideiglenesen módosított házszabályok módosításának hatálya alól végleg kikapcsolassák. Amennyiben azt gróf Tisza István nem tenné meg, hát ők is belemennek a kormány elleni küzdelembe. A *néppárt* nagy része kétségtelen, hogy Tisza indítványának lehetlenné tétele céljából csatlakozni fog az obstrukcióhoz.

Az ellenzéki pártok különben ma este fél nyolc órakor a Drexler féle Andrassy-úti vendéglőben pártközi értekezletet tartanak, melyen megállapodnak további magatartásukat illetőleg. Szombat este is volt, ha nem is pártközi érte-

kezlet, hanem összejövetel a Pannoniában, ahol a Szederkényi-pártiak, a nemzeti disszidensek és néppárti képviselők részéről a legharciasabb véleménynyilvánítások hangzottak el. *Ivánka Oszkár* és néhány elvtársa kijelentette, hogy ők a legszélsőbb határig küzdenek gróf Tisza miniszterelnök alkotmányértő indítványa ellen. Ugyanígy kijelentést tett a néppárt részéről *Buzdth Ferenc* is. A függetlenségi Kossuth-párti képviselők részéről *Nessi Pál* és *Fülep Béla* jelentették ki, hogy ők több elvtársukkal együtt belemennek még a technikai obstrukcióba is, aminek a képviselőház mai ülésén már mutatkoztak is erős tünetei. Az ellenzéken tehát ma az a jelszó, hogy kérelhetetlen harc a házszabály-módosítás, a tervbe vett klotúr és annak benyújtója, gróf Tisza István ellen.

Gróf Tisza István különben ma délelőtt Bécsben volt, hogy jelen legyen gróf *Khuen-Héderváry* miniszteri eskütételén. Mire a császárvárosból visszatér, valószínűleg megváltozva látja indítványát, illetőleg a szabadelvű pártnak hangulatát is. Igaz ugyan, hogy a szabadelvű pártban vannak 180-an, akik ígéretet tettek, hogy Tiszát akciója érdekében tüzön, vizen és szárazon követik, de azért a párt többi tagjainak megoszlott a terve a támogatást illetőleg. Igen sok szabadelvű párti politikus úgy gondolkodik, hogy gróf Tisza István azzal, hogy az ideiglenes házszabály-revizió hatályába belevonta a végleges házszabály-módosítás elintézését is, *átvágta az összekötő fonatot, mely őket eddig hozd fűzte*. Nem lehetetlen, sőt valószínű tehát, hogy a szabadelvű párt köréből rövid időn nagyobb-mérvű kiválások lesznek. Ez általánosságban ma a helyzet képe, melyet kiegészít alább az országgyűlés mai tárgyalásáról szóló tudósításunk.

ORSZÁGGYŰLÉS.

Budapest, március 7.

Dacára annak, hogy már tíz órakor feketéltett a folyosó, a távollevő Perczel elnök helyettese, báró *Feilitzsch* Arthur alelnök csak jóval fél-tizenegy után nyitotta meg az ülést, melynek mai képe azonban jóval különbözik a rendes szürke napoktól, mert már előre hirdetik, hogy napirendről szó sem lehet és a technikai obstrukció feje látszik felvonulni a küzdőterre.

Amint az elnök bejelentette, hogy a király *Khuen-Héderváry* Károlyt nevezte ki személye körüli miniszternek, kitört a vihar. Az ellenzék elementáris erővel zugott és erélyesen tiltakozott a kinevezés tudomásulvétele ellen.

Ugron Gábor, *Holló Lajos* adtak az ellenzék ebbeli kivánságának kifejezést, sőt *Holló Lajos* egy indítványt is nyújtott be a kinevezés napirendre tüzése tárgyában.

A távollevő miniszterelnök helyett *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszter viszont az indítvány mellőzését kérte, arra való hivatkozással, hogy precedens nélkül áll a magyar parlament történetében olyan eset, hogy a királyi kinevezés tudomásul ne vétetett volna.

Polónyi Géza elismerte, hogy erre még precedens nincsen, de egyúttal a ház jogának ismerte el a napirendre tüzést, mert ez által lehetővé válik a királyt a kinevezés visszavonására felirathoz felkérni.

Lengyel Zoltán viszont azt indítványozta, hogy amíg a bizonyos megvesztegetési ügy letárgyalva nincsen, a Ház Khuen kinevezését tudomásul ne vegye.

Rakovszky István tudomásul vette ugyan a királyi kéziratot, de a kereskedelmi miniszterrel szemben kimutatta, hogy a királyi kéziratok feletti diskusszió a Ház jogkörébe tartozik.

Olay Lajosnak Khuen ellen irányuló személyes támadása után *Plósz* Sándor igazságügy-miniszter jogi szempontból vitatta meg a kérdést és arra a konkluzióra jutott, hogy a kinevezést tudomásul kell venni és ha *Khuen* ténykedése majd nem tetszik, tessék őt megbuktatni.

Időközben az ellenzék névszerinti szavazást kért a Holló- és Lengyel-féle indítványok felett, melynek eredménye azonban mégis csak az lett, hogy a többség tudomásul vette a kinevezést.

Az elnöki előterjesztések során azután Szilágymegyének *Rákóczi* hamvainak hazaszállítása

ügyében beadott kérelme idézett elő nagyobb emóciót, amennyiben az ellenzék részéről *Lengyel Zoltán*, *Thaly* Kálmán és *Hock* János a kérvény sürgős elintézésére vonatkozó indítványokkal állottak elő. A többség azonban az indítványok elvetését kérte és mikor az ellenzék újból névszerinti szavazással akarta az ügyet elintézni, a szabadelvű párt a szavazás holnapra halasztását kérte.

Már fél háromra járt az idő, mikor *Rakovszky* napirend előtti felszólalására került a sor, aki a miniszterelnök házszabály-módosítási indítványával szemben bejelentette a néppárt késhegyig menő harcát. *Holló Lajos* elállt a szólás jogától és *Lovász* Márton előadhatta a mozgósítási hírekre vonatkozó interpellációját amelyre *Ngiri* Sándor honvédelmi miniszter azonnal meg is adta válaszáat és kijelentette, hogy a mozgósítási hírekből egy szó sem igaz. Az egész Ház megkönnyebbülten lélegzett fel erre a válaszra és maga az interpelláló is örömmel vette azt tudomásul.

Benedek János, miután a belügyminiszter nem volt jelen, elállt az interpelláció előadásától és a holnapi ülés napirendjének megállapítása után az ülés 3 órakor, a mára kitűzött napirend tárgyalása nélkül véget ért.

Darányi Ignác ünneplése.

— A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége üdvözlő feliratának átadása. —

Budapest, március 7.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége múlt év őszén tartott nagygyűlésén elhatározta, hogy *Darányi* Ignácot a miniszteri székétől való megválása alkalmából felirattal biztositja hálaáráról és rokonszenvérről azokért a hervadhatatlan érdemekért, amelyeket nyolc évi minisztersége alatt a magyar földmivélség-ügy szolgálatában szerzett. Az üdvözlő feliratot 53 szövetkezett gazdasági egyesület képviselői s az O. M. G. E.-nek 1700 tagja írta alá. Ünnepléses átadása vasárnap volt az egyesület székházának nagytermében, amely alkalomra a gazdatársadalom számos kitűnősége sereglett egybe.

Az O. M. G. E. új székházának dísztermében délelőtt 11 órakor ment végbe az ünnepély; a terembe lépő *Darányit* lelkesen éljeneztek az O. M. G. E. tagjai.

Darányinak a díszes albumszerű tokba foglalt üdvözlő feliratot *Dessewffy* Aurél gróf, az O. M. G. E. elnöke következő beszéde kíséretében nyújtotta át:

Nagy meglepetésemre és örömmre szolgál, hogy tolmácsa lehetek a december 13-ki közgyűlésnek, amely elhatározta, hogy mint az összes gazdasági egyesületek szövetsége is ragaszkodásunknak, szeretetünknek és elismerésünknek adjunk kifejezést azon tevékenység és működés felett, amelyet excellenciád 8 évig mint földmivélségi ügyeink élén álló kifejtett, örömmre szolgál, hogy kifejezést adhatok, hogy nemcsak azon rokonszeny, melyet excellenciád mindig tanusított működésünk iránt, nyilvánult meg gazdatársadalmunkban, hanem rokonszenvenessé tették nagyméltóságod működését azon nagy alkotásai, amelyekkel egy magyar földmivélségi politikát megalkotott, amelyet, sajnos, azelőtt nekünk nélkülözni kellett. (Igaz! Ugy van!) Ez az, ami bennünket hálaérzetünk kifejezésére indított, mert Excellenciád fel tudta találni az utat és módot, amely által a mi működésünk, amely az előbbi években sokszor hidegséggel fogadtalott, Excellenciád működése alatt az államkormányzat által jobban lett méltányolva. (Igaz! Ugy van!) és mind tágabb körökben ismertetett el s mindezt Excellenciádunk köszönhetjük.

A másik, amit meg akarok jegyezni, hogy Excellenciád volt az első, ki a szociálpolitikai terén kezdeményezésével a kiserber érd keit karolta fel és ez által bennünket s a gazdasági egyesületi működést egy új irányzatba vitte be, amely ha lán meg ma nem is ismerlelik el, de én meg vagyok győződve, hogy az utókorban meg fogja találni kifejlődését és a történelem igazat fog nekem adni abban, hogy Excellenciádunk ezen működése áldásdus lesz a jövőre nézve. (Igaz! Ugy van!) A magyar föld fentartása iránti meleg érzetét mutatta Excellenciád minden működésében egy nemzeti, mint szociálpolitikai irányban, mert hiszen csak ez a két

irányzat az, amelyvel hazánkat és édes magyar földünket fentarthatjuk. (Lelkes éljenzés. Ugy van! Igaz!)

Szabadjon azon reményemnek kifejezést adni, hogy ha Excellenciád most már a földművelés-ügyek vezetéséről visszavonult is, ezt nem lehet definitívnek vennünk, mert az országnak ilyen emberekre, mint Excellenciád, szüksége van. (Igaz! Ugy van!) Kívánom és óhajtom, hogy ha most pihenni fog is egy ideig, be fog következni azon idő, midőn egy társadalmi munka terén, mint esetleg a kormányzati ügyekben is Excellenciád azon irányzatot, amelyet oly szép sikerrel tudott előmozdítani, az ország szolgálatában újból fel fogja venni. Bátor vagyok Excellenciádnak ezen üdvözlő iratot átadni, melyben 53 gazdasági egyület rapaszkodását, szételét, tiszteletét fejezi ki s legyen ez csekély elismerése azon sok szolgálatoknak, melyeket Excellenciád hazánknak és nemzetünknek tett. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Az O. M. G. E. elnökének beszédére Darányi Ignác mélyen meghatva válaszolt s beszédét a következő szavakkal fejezte be:

Es ha már Nagyméltóságod kegyes volt szociális működésünkre is utalni, legyen szabad ezen rám nézve ünnepélyes percben hangsúlyoznom azt, hogy a magyar gazdaságszolgálat működésére tán e részben lesz a legközelebbi jövőben a legnagyobb szükség. A kisgazdát, ideértve a munkást is, igy-kezzünk magunkhoz kapcsolni. (Igaz! Ugy van!) Valamint bidden a magyar nemesség volt az, amely a jobbhagyásot magával egyenlővé tette és magához emelte (Igaz! Ugy van!). azonképpen a mi kötelességünk is az, hogy a szegény embert el ne hagyjuk, a kismember ügyét felkaroljuk, hogy az gondolkodásban, érzésben velünk egy legyen. (Ugy van!) Valamint a növényélet a fénytől és melegtől fejlődik, azonképpen azt hiszem, hogy ezen a téren a haladás, a felvilágosodás a gazdasági ismeretek népszerű terjesztésének fényével egyfelől, másfelől az embertisztelet melegével, mely minden akciót kell hogy áthasson, nagyméltóságod vezetése alatt nagy sikereket fogunk elérni.

Fizetésrendezési mozgalmak.

Budapest, március 7.

A tegnapi vasárnap ismét annak bizonyosságát szolgált, hogy a tervezett fizetésrendezési javaslatok az érdekelteket nem elégitik ki. Különösen a vasutasok azok, kiknek a saját ügyükről nagyon is sok beszélni valójuk van. A vasuti tisztviselők — mintegy hétszáz — tegnap délután a keleti pályaudvar tanácstermében tartották gyűlésüket, melyen a kormányhoz s törvényhozáshoz benyújtandó pótmemorandum szövegét fogadták el végérvényes szövegben. — Ugyanebben az időben a M. A. V. munkásai is tartottak értekezletet, még pedig a szociálisták intervenciójával, kik a kínáló zsiros falaton természetesen kapva-kaptak. A gyűlésen szervezet alakítását határozták el, mely ügyeket képviselni lesz hivatva.

Ugyancsak tegnap tartotta a vármegyei tisztviselők országos egyesületének választmányának ülést Wekerle Sándor elnöke alatt. A választmány örömmel vette tudomásul a közigazgatási tisztviselők fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot. Az öröm tengerébe is került cseppje az örömmek: felpanaszolták, hogy a javaslat egy néhány megyei közzel mostohán bán.

Részletes tudósításunk az egyes gyűlésekről a következők:

A vasuti tisztviselők gyűlése.

A vasuti tisztviselők tegnapi gyűlésén elnökké Földessy Odont, alelnökké Jaloveczky Vilmost, társelnökké pedig Nyilassy és Veréb mozgalmi bizottsági küldötteket választották meg. A gyűlés megnyitása után az összes üzletvezetőségi mozgalmi bizottságainak képviselői kijelentették, hogy a március 6-iki ülést országos kongresszusnak sohasem tervezték s a mai gyűlés inkább bizalmas értekezlet. Azután áttért a gyűlés a pótmemorandum megvitatására, amelyet Brenner, Sümegi és Farnady mozgalmi bizottsági küldöttek felszólalása után végső szövegében megállapított az összes mozgalmi bizottságokból alakult országos bizottság.

A vasuti alkalmazottak gyűlése.

A m. á. v. munkásai is tartották gyűlést tegnap délután a fővárosban. Harminckilencezer vasuti munkás van Magyarországon, közülük hatezer van Budapesten; ezeknek a munkásoknak az ügyét a kineve-

zett vasuti alkalmazottak nem foglalták bele mozgalmukba s azért a m. á. v. munkásai külön csoport gyanánt jelentkeznek a kereskedelmi miniszter előtt. Segítő társuk a szociáldemokrata párt s kezdettől fogva Bokányi Dezső tárgyalta a nevükben a miniszterrel. A tegnapi gyűlésnek is érdekes színt adott az állami munkások közé keveredett szocializmus; a munkások megéljenzték a szociálista támogatást, de nem vallják magukat még szociálistáknak.

A gyűlésen, amelyet a Hermina-uti volt Klemens-féle vendéglő kertjében tartottak, Teszársz Károly elnököt, aki a szociálisták törzskarának, a szakszervezeti tanácsnak a feje. A szónok Bokányi Dezső volt, akit a fővárosi vasuti munkásokból és az összes vidéki műhelyek küldöttségéből egybesereglett hat-ezer főnyi tömeg szívesen hallgatott. A vasuti munkások július 26-iki memorandumát — uymond Bokányi — a válságos politikai helyzet miatt csak Hieronymi Károlynak tudták átadni. A szakszervezeti tanács több ízben járt a miniszternél, de biztos választ a mai gyűlésre sem hozhatott, csak annyit, hogy a miniszter kijelentette, hogy a vasuti munkások nyugbérügyét a kinevezett vasuti alkalmazottak mozgalmától külön és gyorsan fogja elintézni. Ajánlja, hogy a szervezkedés formáját a legközelebbi országos vasuti munkások kongresszus szabja meg, amelyek előkészítésére a szakszervezeti tanács mellé a m. á. v. munkásai bizottságot választanak, olyképpen, hogy minden egyes fővárosi és vidéki műhely megbízott választ. Az indítványt a gyűlékezett egyhangulag elfogadta. A tömeg azután szép rendben szétoszlott.

A vármegyei tisztviselők gyűlése.

A vármegyei tisztviselők országos egyesületének választmányának vasárnap délelőtti Wekerle Sándor elnökével rendkívüli ülésre gyűlt össze Pest vármegye székházában. Az ülést dr. Wekerle Sándor nyitotta meg, aki beszédében hangoztatta, hogy részben a vármegyei tisztviselők egyesülése, részben pedig a kormány jóindulata révén elkészült már az a törvényjavaslat, amely a tisztviselők régi jog igényeinek teljesülését jelenti. Az elnök ezután felkérte az egyesület titkárát, hogy ismeresse a javaslatot s kommentálja az egyes szakaszokat.

A javaslat ismertetése után e dologban nagy vita indult meg, amelyben az Issekutz Aurél főjegyző, Ivánka Pál főszolgabíró, Tarnay Gyula, Goda Béla és Czobor László alispánok, Imre József főszolgabíró, Vincze Erő főjegyző, Mihalovics Ödön dr. árvaszéki elnök, Hirko Béla dr. főorvos, Ferenczy és Landaur aljegyzők, Szikszay Pál alispán, Beniczky Lajos alispán s maga Wekerle Sándor elnök is résztvett. Elhatározták, hogy a főszolgabírókra sérelmes 5. szakasz módosítása végett megkeresik a kormányt és kimondták, hogy a VII. osztályba való előléptetést az ülnökökre és I. aljegyzőkre is kiterjeszteni kérik, továbbá, hogy megkérik a kormányt a szolgabírók és aljegyzők érdekében arra, hogy a X. ikből a IX. osztályba automatikusan léphessenek elő tizenkét évi szolgálat után, hogy azokban a vármegyeekben, ahol most két I. aljegyzői állás van, ott jövőben is két ilyen állást szervezzen és végül, hogy megkeresik az országos egyesület útján a törvényhatóságokat, hogy a szolgabírói átalányokat a kolozsvári határozat értelmében a törvény életbeléptetésével egyidejűleg rendezzék.

Az ülést dr. Wekerle Sándor záróbeszéde fejezte be.

A japán-orosz háború.

Budapest, március 7.

A japán hajóraj egyik része váratlanul megjelent Vladivosztozk előtt s bombázta a várost meg a kikötő erődítményeit. Kérdés, mi céljuk volt ezzel a japánoknak. Állítólag azért tették ezt, mert Korea keleti partjain is csapatokat akarnak szállítani a szárazföldre. Még inkább talán az lebeghet szemeik előtt, hogy rómületet és ijedelmet terjeszsenek, hogy kifárasszák az oroszokat, azután jól irányzott esellel ismét egész erejüket Port-Arthurra vessék, amelyet el akarnak foglalni addig, míg az orosz szárazföldi derék had a harc színhelyére érkezik és akcióra készen lesz. Port-Arthur, úgy látszik, soká már csakugyan nem tarthatja magát, a japánok oly kárt tettek a port-arthurbeli orosz hadihajókon, hogy ezek a Vladivosztozk ellen vonuló japán flotta üldözésére, operációik gátolására nem is gondolhattak. A közel napokra tehát nagyobb eseményeket várhatunk.

Mai távirataink a következők:

A szárazföldi harctérről.

London, márc. 7.

Jinkauból jelentik: Az a körülmény, hogy a niucsvangi orosz polgári és katonai főszállásról felszereléseket szállítanak el, továbbá, hogy a vasuti állomásról minden felesleges anyagot eltávolítanak és hogy az orosz-kinai bank ezüstjét elküldi, úgy látszik arra mutat, hogy az oroszok szándékoznak e helyet elhagyni. Az orosz-kinai bank intézkedett arra nézve, hogy francia és egyéb ügynökökre bizza érdekeinek megvédését. Ideérkezett orosz szökevények azt jelentik, hogy a koreai területen történt, utolsó összeütközéskor a Jalu folyó és Pjong-Jang között az oroszok a japánokat túljármó erejükkel megverték és magukat is súlyos veszteség érte. Port-arthuri szökevények azt jelentik, hogy a munkát a hajóműhelyben, hol a Czezarovicset kellett volna kijavítani, beszüntették. Amaz idegen mérnök, kinek a Retvizánt kellett volna kiemelnie, elhagyta Port-Arthurt, mert kiserlete nem sikerült. Megerősítést nyer az a hír, hogy a japánok tüze a port-arthuri erősségeket nagyban megkárosította.

London, márc. 7.

A Daily Expressnek táviratozzák Csifuból, hogy az orosz hadsereg a Jalu folyó mindkét partján nagy erődítményeket épített és készült a döntő ütközésre.

Port-Arthur.

Páris, március 6.

A New-York-Heraldnek táviratozzák, hogy a japán flotta keddről szerdára virradó éjszaka támadást színelte Port-Arthur ellen, hogy az orosz helyőrség pocsékolja a löszerkészletét. A csel kitűnően sikerült. A japánok nagy tutajokat készítettek és gerendákkal úgy rótták össze azokat, hogy sötét éjszaka hadihajóknak nézték a tutajokat a port-arthuri erődökről. A kikötőtől észak-nyugat felé indították el a tutajokat s néhány ágyulövessel figyelmeztették rájuk az erődöket. Az orosz helyőrség felriadt s nagy ágyuzást kezdett a hadihajóknak vélt tutajokra. A tüzelés reggelig tartott és az erődítményeken temérdek munióit elpocsékolta.

Kína semlegessége.

London, márc. 7.

A Standard-nak jelentik tegnapi kelettel: A simin-tuvi vasuti állomást 300 főnyi orosz csapat szállotta meg és minden táviratot ellenőriznek. Mivel hogy a vasut és táviró a kínai kormányé és nevezett hely semleges területen fekszik, az eljárás jogosulatlan.

A japánok partraszállása.

London, március 7.

A Daily Mail tudósítója táviratozza Csifuból tegnapi kelettel: Most jöttem Csinanpóbból, hol nagyban készülődnek a japán csapatok partraszállására. Máris erős gyalog csapat van ott. A löszereg a vezérral a jövő héten érkezik, de úgy hallom, hogy nem történik előrevonulás, míg nincs 100,000 ember Pjong-Jangban.

Vladivosztozk bombázása.

Szentpétervár, márc. 7.

Az orosz távirati ügynökség vladivosztozki levelezője jelenti mai kelettel: Délután 1 óra 5 perckor 5 japán hadihajó 55 percig ágyuzta a várost. Részletek következnek.

Szentpétervár, március 6.

Alexejev helytartó Mukdenből tegnapi kelettel a következő táviratot intézte a cárhoz: Alázatosan jelentem felségeidnek, hogy a vladivosztozki erősség parancsnoka közli, hogy reggel 8 óra 50 perckor az Askold-szigettől délre hét hajót pillantottak meg 9 óra 45 perckor észlelték, hogy hadihajók közelednek az Askold-sziget irányában. Dél körül az ellenséges hajóhad középen volt a part és az Askold-sziget között a parti fütegek lövés-körletén kívül. Délután 1 óra 30 perckor az ellenség löni kezdett. Hír szerint az ellenséges hajóhadban valószínűleg az első osztályú Isumo és Jakimo cirkálóhajók vannak. A többi hajó nevét nem tudják.

Szent-Pétervár, március 7.

Az orosz távirati ügynökség tudósítója jelenti Vladivosztozkól mai kelettel: Az elmúlt éj nyu-

godtan telt el. A lakosság és katonaság hangulata emelkedett. Az egész városban *razziát tartottak a japánokra*. Falragaszok azt hirdetik, hogy a rendőrség minden jelentkező *japánú feljénésért díjat ad* és hogy azokat, kik japánokat elrejtene, átszolgáltatják a hadi bíróságnak.

Szentpétervár, márc. 7.

Az orosz távirati ügynökség tudósítója jelenti Vladivostokból mai kelettel: A tegnapi ostrom *komoly kárt nem okozott*. Csak egy iparos házacsakját tütötte át egy 15 hüvelyes löveg. A löveg átütötte a tetőt, a falat s az udvarra esett és egy nőt megölt. Egy löveg Sokow ezredes házába repült, átütötte hálószobáját, összezúzta a kályhát, áttörte a falat és a pénzszekrény közelében felrobbant. A pénzszekrény mellett álló ört föld borította el, de nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem azt kiáltotta, hogy vigyék ki zászlót, mire az ezredes neje s egy katona ezt meg is tették. *Tűz sehol sem tört ki*. A szibériai tengerészeti laktanya udvarán egy löveg felrobbant és 5 tengerészt könnyen megsejtett. Különbben senki sem sérült meg. Épigy anyagban sem esett kár. Ütegeink azért nem löttek, mert kevés valószínűség volt arra, hogy a távollevő ellenséget eltalálják és a szándék az volt, hogy az ellenségnek ne árulják el korán az ütegek helyzetét. Ama hajókat illetőleg, melyeket *Askold* közelében és a Maydel-hegység közelében láttak, azt vélik, hogy azok *torpedónaszádok* voltak. Az ellenséges hajóhad egy vérteshajóból, négy vértés és két nem vértés cirkálóhajóból állott.

TÁRSADALOM.

A szocializmus Torontálmegeyében.

— A *Hazánk* kiküldött tudósítójának jelentése. —

Nagy-Becskerek, március 6.

Akik Torontálmegeyében főképpen kivették részüket a szocializmus terjesztésében: *négyen* vannak. Kettő szerb nemzetiségű, kettő *oláh*. Mind az intelligenciának oly alacsony fokán, hogy a valódi *szocializmus* nemes eszméiről halvány foglalommal sem bírhatnak; mesterek azonban a felbujtásban s a pénz kipumpolásában.

A két szerb izgató *Zsivanovics* Gavra, a «Narodne Recs» (Népszava) című, Budapesten megjelenő szerb nyelvű szocialista krajcáros újságnak a felelős szerkesztője és *Tusanov* Dusán, nagykikindai lakos, volt betűszedő. *Zsivanovics* torontálmegeyi, Dolova községi születésű és illetőségű, huszonhat-huszonnyolc éves szabólegény. Három-négy évvel ezelőtt került fel a fővárosba, miután falujában henye és dologtalan élete miatt nem tudott boldogulni; de izgága természete folytán állandó hadilában állott a hatóságokkal is, úgy hogy Dolován már mit sem volt keresnie. A fővárosban azután felcsapott szocialistának, majd amikor a «Narodne Recs» megindult, annak szerkesztője lett. Akik ismerik e lap szerkesztőségének belső életét, tudni vélik, hogy *Zsivanovics* csak *stróman*, mert alig bírja az irás legelemibb ismereteit. Nekem is ez a hitem. Azonban megvolt *Zsivanovics* felelős szerkesztőként való szerepeltetésének a strómanságon kívül még egy nagy oka. Akik itt Budapesten intézik a szocializmus dolgait, számot vetettek azzal, hogy *Zsivanovics*nak óriási hasznát láthatják éppen a Délvidék felforgatásánál, amelyet mint odaváló kitűnően ismer. Az ilyen *Zsivanovics*-féle, sehol meg nem lévő emberben erősen kifejtett a hiúság érzete s amikor nevét odarakták a «Narodne Recs» élére, kielégítették ezt a gyöngéjét, másrészt agilitását a tettek csak fokozták. És jól is számítottak. *Zsivanovics* fáradhatlannak bizonyult. Alacsony, vézna emberke bár s beszélni is kissé hebegve beszél; de a népre ható izgató szavakat kitűnően betanulta. Amellett vakmerőségében pártatlan. Perlasz köz-

ségben például a múlt év december közepén szocialista népgyűlés volt, melynek *Zsivanovics* volt a szónoka. A gyűlésen jelen volt a község jegyzője, de általában kíváncsiságból a falubeli intelligencia, hogy lássanak egy eleven szocialista szónokot. Amikor *Zsivanovics* elmondotta mondkáját s leszállott az emelvényről, hogy még inkább kinyerje a nép tetszését, nagy kiabálással nekirentott a közelben álló jegyzőnek e szavakkal:

— Pfüj, piszok, mit keres itt? Takarodjék irodájába s végezze a község dolgát. Azért fizeti a nép...

Majd a községi iskola egyik tanítóját tisztelte meg hasonló módon, akinek véletlenül lakeipő volt a lábán.

— Maga néptanító? Illik egy tanítónak lakeipőben járni? Maga leköpni való disznó.

Össze is köpködté a cipőjét, míg a csendőrség közbe nem lépett s gátat nem vetett *Zsivanovics* további pimaskodásának. A nép pedig mindennek közvetlen tapuja volt, látta, hallotta, hogy a szocialista szónok a legbrutálisabb szavakkal illeti jegyzőjüket s leköpödi a tanítót, anélkül, hogy a haja szála is megörbült volna. Mert *Zsivanovics*ot bizony nem fogták fülön, hogy megleckéztessék viselkedéséért. Annál jobban éljeneztek a hatalmas embert, akit még a jegyző sem merészel megleckézteni, aki úgy bánik jegyzőjükkal — pedig a csendőrök jelen voltak a gyűlésen — ahogy neki tetszik. Mondhatták is e gyűlés után a perlasziaknak, hogy *Zsivanovics* csak közönséges csavargó, aki csupán azért bontítja őket, hogy megsarolja, elszedje filléreiiket. Mondhatták, hogy mind hazugság azok az ígéretések, amikről beszélt. Bizony nem hittek el. És méltán. Ime ez az esemény — a sok közül — bizonyosága egy hatósági súlyos mulasztásnak.

Zsivanovics a múlt év október elején kezdette meg Torontálmegeye déli, határvidéki szerb községeinek felbujtását. Mindenekelőtt illetőségi községében, Dolován alakította meg a szocialista-pártot; majd a szomszédos alibunári járás szerb községeit, Számost, Kis-Margitát, Dobricsát és Iláncsát utazta be titokban s miután e helyeken nagy hajlandóságot látott e tanok iránt, népgyűlések tartására kéretelt engedélyt. *Szamos* volt az a község, ahol elsőnek adtak be kérvényt a járási főbírói hivatalhoz nyilvános népgyűlés tartása iránt. A gyűlés engedélyeztetett, azonban a főszolgabíró is megjelent rajta. A szónok *Zsivanovics* volt s valóságos lázba hozta beszédével a lakosságot. A főszolgabíró megsejtette azt a veszedelmet, amit magában rejt az, ha a további gyülekezések utját nem vágja; ezért a többi ilyen irányú kérvényt elutasította, a népgyűléseket nem engedélyezte. *Zsivanovics* azonban mégis megszervezte Szamoson kívül a többi említett községben is a szocialista-pártot, titokban, éjnek idején bujkálva, kijátszva a hatóság figyelmét.

November és december hónapokban az antalfalvai járásban s a nagybecskereki járás déli részében működött *Zsivanovics*. Az alibunári járás egyes községeiben azonban ekkor már oly fenyegetőleg viselkedett a nép, hogy a népgyűlést illető kérvényeket a főszolgabírók, Perlasz kivéve, mindenütt visszautasították. Alattomban azonban egymásután megszervezte a pártot Crepaján, Oppován, To. Sszigetén, Idvoron, Tomasevácon és Jankovácon. Ahol csak *Zsivanovics* megfordult, egymás után kisebb-nagyobb zendülések törtek ki, aminek véget vetendő, a déli rész főszolgabírói kitiltották járásaik területéről. Dolován, illetőségi helyén azonban meghuzhatta magát s idejött *Zsivanovics*, hogy innen intézhesse dolgát. De csak rövid ideig maradhathott. Érezte, hogy a hurok már szorul a nyaka körül, mert a budapesti és panosvai ügyészség nagyon érdeklődik iránta, egyéb viselt dolgai miatt is. Amikorára azután a törvény rátehetné volna a kezét, január elején, zik *Waldersee* temetésére.

átszökött Belgrádba. Elfogatása így meghiusult. Belgrádban tartózkodott egész február közepéig. Ekkor feljött lopva Budapestre; a rendőrség azonban csakhamar kinyomozta és letartóztatta. Most az ügyészség börtönében ül.

Zsivanovics mellett, hogy kitűnően értett a nép szája ize szerint beszélni, mestere volt a pénzszipolyozásnak is. Ahányszor csak megjelent egy-egy községben, utiköltség címén mindig adakoztatott magának. Tíz forinttól — hatvan forintig, már amilyen volt a hangulat s a lakosság vagyoni helyzete. Ezenkívül nyolevan forint havi fizetést kapott a szocialdemokrata párttól s minden nyilvános gyűlés után tíz forintot. Több oldalról egybehangzóan hallottam ezt, azért valószínűnek is tartom, hogy igaz. A biztos fixum s a korlátlan zsebelés bizony nem csekély jövedelme egy facér szabólegénynek.

A másik szerb nemzetiségű agitátor *Tusanov* Dusán, aki Nagykikindán lakik. Mesterségére nézve betűszedő. Ő is a szocialdemokrata-párt híve, ahonnan, mint a rendőrség kinyomozta, heti 18 forint fizetést huz. Csak két hónap óta, mert csak ennyi ideje, hogy ott hagyta a betűszedést s a szocializmus szolgálatába állott. Január elején kezdette meg agitációját Nagykikindán. Ha nagyobb arányokat még nem is öltött e mozgalom itt, de a párt már szervezve van mintegy kétezer taggal, akiknek nyolevan százaléka kisgazda és gazdasági munkás.

Ahogy a mozgalom megindult, minden vasárnapra kértek nyilvános gyűlésre engedélyt, de nem kapták meg egyszer sem. Nagykikindán kívül a környéki szerb községek vannak *Tusanov* gondjaira bízva s ezekbe elég sűrűn ki is rándul, hogy a pártot megszervezze és buzdítsa hiveit.

E részen is nyakra-főre kérelmeznek a községek népgyűlésre engedélyt, melyeknek szónoka *Tusanov* lenne. De mindig elutasították. *Zsivanovics*hoz hasonlóan ő is megsarcolja a községeket utiköltség címén.

NAPIHIREK.

Budapest, március 7.

— (Időjárás.) Nyugat-Európában a levegőnyomás tovább sülyedt, Oroszországban pedig a maximum változatlan maradt. Európa nyugati részén a hőemelkedés észrevehető volt, egyebütt azonban alig változott és csapadékot is csak szórványosan jelentettek. Hazánkban az idő hűvös és tulnyomóan boros. Gyenge havazások mérhetetlen kis mennyiségben számos helyen voltak.

Jóslat:

Lassu hőemelkedéssel változóan felhős idő várható, itt-ott kevés csapadékkal.

Hőmerséklet: + 2-4 C. fok.

— (A hercegprimás állapota.) Vaszary Kólos bíboros hercegprimás állapotában ismét javulás állott be. Nyugodtan töltött éjszaka után jól táplálkozott s a délelőtti folyamán főlkelve több órát töltött karosszékeében. A máj nap folyamán ismét sokan tudakozódtak állapota felől a budavári palotában. Többek között Zichy Nándor gróf v. b. t. tanácsos, Timon Akos, Breznay Béla egyetemi tanárok, Molnár János prelátus, kanonok, Krizsán Mihály pápai kamarás, özv. Pápay Istvánné és még számosan.

— (A walesi hercegi pár Bécsben.) A walesi herceg és hercegné április közepén királyunk látogatására Bécsbe érkeznek. A vendégek tiszteletére ünnepek lesznek.

— (Waldersee gróf halála.) *Waldersee* Alfréd gróf, német tábornagy, a kínai boxerláadás idején a Kinában harcoló szövetséges csapatok volt főparancsnoka meghalt Hannoverben. Az elhunyt holttestét öcsésének birtokára Neversdorfbá szállítják. Az osztrák-magyar közös hadsereg képviselőtében Beck tábornoszernagy, a vezérkar főnöke Berlinbe utazik *Waldersee* temetésére.

A legjobb, legmegbízhatóbb gazdasági és kerti veteménymagvak beszerzésére ajánljuk
GOMBÁS JENŐ (ezelőtt **NÖTHLING VILMOS**)
 magkereskedését
 BUDAPESTEN, Kálvin-tér. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.



— (A mel'özött magyar cím.) Az eddigi szabályok értelmében az üzleti levelező-lapokon a többnyelvű feliratokat is megtűrték, de első helyen feltűnőbb nyomással «Levelező-lap» címnek kellett állania. A horvát testvérek ebben is közjogi sérelmet láttak s minden alkalmat megragadtak, hogy a magyar hatalmi tulkapás ellen tüntessenek. Örömmel bocsátottak ki különböző levelezőlapokat, melyeken a magyar felírás hiányzott, miáltal a címzettek bírságot és más kellemetlenséget szenvedtek. A horvát ellenzék sem hagyta békében a dolgot s terjedelmes beadványokkal fordultak a kereskedelmi miniszterhez, hogy a «kiáltó sérelmet» szüntesse meg. Mint a horvát lapok értesülnek, a miniszter eleget is tett a szerény horvát óhajtsáknak és egy rendeletben kimondta, hogy a kereskedelmi levelezőlapokon, valamint a horvát képes levelezőlapokon a magyar cím mellőzhető. A tót lapok felszólítják olvasóikat, hogy a törvényelotti egyenlőség címén hasonló engedményt eszközöljenek ki oly módon, mint a horvát testvérek.

— (Nagy árvíz Pensilvániában.) New-Yorki lávirat jelenti: Sesquehens folyó környékén iszonyu árvíz fenyeget. A hóolvadás megkezdődött s a falvakban minden víz alatt áll. Harrisburgban 200 ember maradt fedél nélkül. 1500 családot középületekben helyeztek el. A gyárak és a kereskedők bezárták üzleteiket. Eddig 11 halálesetről érkezett jelentés. Különben egész Pensilvániában árvízveszedelem fenyeget.

— (Magyar lovak Olaszországban.) Sásdról jelentik: Mióta az orosz-japán háború kiütött, az olaszok tömegesen vesznek hazánkból lovakat. Az országutakon állandóan látni, hogy a hajtsárok lovakat vezetnek, melyeket valamelyik ügynök a szomszédos községekben vett.

— (Házasság.) Dr. Moldoványi Sándor földművelésügyi segédfogalmazó, tartalékos honvédszázadnagy folyó hó 8-án délelőtt háromnegyed 11 órakor tartja esküvőjét a belvárosi plehániai templomban Lits Olga urhölgygyel, Lits Gyula Hont vármegye főispánjának leányával.

— (Felgyújtott erdő.) Déváról jelentik: A dévai Várhegy oldalán levő Fenyőcsemete erdőt ismeretlen tettes felgyújtotta. A korán érkezett segély dacára mintegy másfél holdnyi terület égett le. A kár anagyakban kétezer korona, de a veszteség nagyobb, mivel az országos műemlék-bizottság és a város intelligenciája által fenntartott történelmi emlékü hely a tűz által szépségéből sokat veszített.

— (A világ legöregebb embere.) A világ legöregebb embere, Roab Raby, aki 1772-ben született Észak-Karolinában Ujbraunschweigban (Észak-Amerika), meghalt. A 132 éves aggasztán az ottani szegényházban meghalt, ahol már 50 év óta lakott. Raby a 18. század elején a «Constitution» tregattán mint matróz szolgált; beszélt Washingtonnal is. Nölen ember volt s halála napjáig szenvedélyes dohányzó volt.

— (A Vörösmarty- és Kossuth-szobor javára.) Erdélyi Mihály ur Erzsébetfalváról nyolc korona és negyven fillért küldött be hozzánk, mint egy szűkebb asztaltársaság gyűjtését, amelyből hét koronát a Vörösmarty-szobor és egy korona negyven fillért a Kossuth-szoboralap javára szántak. A beküldött összegzet rendeltetési helyére küldjük.

— (Gyászrovat.) Nyáru-Szabó Ferenc, Nagykovács város polgármestere e hó 5-én ötvennyolc éves korában meghalt. Az elhunyt, aki évtizedek óta jelentős szerepet vitt város közeletében, tegnap délután temették nagy részvevő közönség jelenlétében. Képviselve volt Pest vármegye és a megye összes rendezett tanácsu városai.

— Ursics próbné, szül. Abel, a bécsi udvari opera volt jellemzőcsónóje tegnap Badenben elhunyt.

— Mihályi Péterné, szül. Simon Luiza asszonyélete hatvankettedik, házassága harminchetedik évében, hosszas szenvedés után Szarvasszón meghalt.

— Rankovics, a szkupstina második alelnöke, mint Belgrádból jelentik, az éjjel meghalt.

— (Vas Gereben emléktáblája.) Az Országos Irodalmi Szövetség országos ünnepséggel készül leleplezni azt az emléktáblát, amelyet Vas Gereben fűrgedi szülőházának falába fognak elhelyezni. Májusban a Szövetség a Vörösmarty-kör támogatásával meg is tartja Fűrgeden a leleplező-ünnepet. Az ünnepségen a megnyitó beszédet Zichy Jenő gróf, az emlékbeszédet pedig Rákost Jenő mondta. Az ünnep rendezésében részt vesznek Fehér vármegye, Tolna vármegye, Veszprém vármegye és számos irodalmi társaság.

— (Honi bál.) A magyar ur nők id. Lovassy Ferencné urnő elnöklete alatt március hó 16-án jótékonycélu házi bált rendeznek a Vigadó termeiben, melynek védnökségére a következő hölgyek vállalkoztak: gróf Apponyi Albertné, gróf Csáky Albiné, gróf Desseffy Emilné, gróf Hadik-Barkóczy Endréné, gróf Károlyi Lajosné, gróf Károlyi Lászlóné, gróf Károlyi Gyuláné, gróf Karácsonyi Jenőné, báró Révay Simonné, gróf Szápáry Pálné, gróf Teleki Sándorné Teleki Josephine, gróf Teleki Tiborné, gróf Wenckheim Frigyesné, gróf Zichy Jakabné. Jegyek a meghívó előmutatása mellett a Szentkirályi-utca 3. szám alatt levő bálbizottsági irodában válthatók.

— (A vasárnapi munkaszünet.) A Kereskedőifjak társulata határozott állást foglalt azokkal a mozgalmakkal szemben, melyek a vasárnapi munkaszünetről szóló rendelet megnyirbálását célozzák. A társulat országos mozgalmat indított s április elején a fővárosban nagygyűlést tart. Mozgalmát nemcsak az alkalmazottak, de a fővárosi kereskedő iñókök legnagyobb része támogatja, a vidékről pedig napról-napra érkeznek az ország minden részéből lelkes hangu átiratok, melyekben az egyesületek a mozgalomhoz való csatlakozást jelentik be.

— (Rangos beszéd.) Tanyai ember kóvályog egyik vidéki város székhelyére folyosónak labirintjében, lévén valami hivatalos eszközöltetni valója. Sok ideig kereste a neki való hivatalt, ahol ügyét elintézhetik, míg végre leolvasta egy ajtóra kitett aranybetűs tábláról, hogy Domján József alszámvevő. Benyit nagy féltéken és előadja ügyét.

— Tekintetős uram, aiasan mögkéröm, ez-e a polgári szaporulati iroda?

— Mi járaban van?

— A feleségömnek egy kis cselédje született, oszt mostan azt akarám mög hatványoztatni a polgári szaporulati könyvelő irodába...

— (A dalszarnokok szabályozása.) A közrendészeti bizottság ma délelőtt tárgyalta, Matuska Alajos alpolgármester elnöklése mellett, azt a szabályrendelet-tervezetet, amely a budapesti dalszarnokok, mulatók s az összes látványos és mutatóhelyek rendjére s előadásaira vonatkozik. A szabályzat-tervezetet a bizottság némi módosítással elfogadta. A leglényegesebb változtatás, amelyet a bizottság elfogadott, az, hogy a dalszarnokokban, vagy más mulatóhelyeken sem egy, sem több felvonásos darabot német nyelven előadni nem szabad.

— (A hóhér fia.) Az éjszaka a Cséry-féle személtánya mellett megtámadták Kozarek Rezső huszonhárom éves tüzért, a volt hóhér fiát s hába szurták. A szerencsétlennek valószínűleg a gerinc agyát érte a szurás, mert meghénultak a végtagjai. A mentők a helyőrségi kórházba vitték.

— (Rablások.) Megirtuk tegnap, hogy a Vízafogón négy napszamos megtámadta Hammer Antal, Beck András és Mészáros István napszamosokat Hammet veszedelmesen összeszurkálták. Amíg a szerencsétlen eszméletlenül hevert a földön, a merénylők kikutatták a zsebeit és elrabolták 8 koronáját. A rendőrség ma kivomozta a négy támadót és letartóztatta. Ezek: Farkas Gergely huszonhárom éves, Csapó Antal huszonegy éves, Demeter Ferenc tizennyolc éves és Kocsis István tizenkilenc éves napszamosok.

— Az éjszaka Ujpesten a Löwy-utcaiban a haza elő haladó Döbrentey Sándor gyári munkást megszólította egy fiatal ember:

— Adjon pénzt!

Döbrentey el akarta kergetni a toladót, amire az torkon ragadta, kést rántott elő és összeszurkálta Döbrenteyt, azután elrabolta 4 koronáját. Döbrenteyt a gróf Károlyi-kórházba vitték. A rablótámadót a rendőrség letartóztatta. Ez Molnár Mihály huszonhárom éves csavargó asztalossegéd, aki rablás miatt már vizsgálat alatt állott.

— x Gazdák, ha nagy terméshez akarnak jutni, Mauthner-féle magvakat vessenek. Idei tájégyzékét, mely 226 oldalra terjed, Mauthner Ödön es. és kir. udvari mapkereskedése Budapesten, Rottenbiller-utca 33. szám, mindenkinek kívánatra ingyen készsöggel megküldi.

— x Az ipar csodája mindig az volt, ha az ipartermek oly olcsó árban kerül forgalomba, hogyha az felülnést kelt. Egy ilyen csodát teremtett meg mostan az Országos Posztoszétküldési Aruház azzal, hogy 5 forintért szétküldi az ország bármely részébe a legnagyobb férőltönyre elegendő finom posztót vagy kamparn-szővetet, feketé, sötétkék, barna, szürke és drapp színekben. Ezt a szinte hihetetlen olcsó árt úgy tudta megteremteni, hogy egy posztógyárosnak pénzre volt szüksége s minden készletét adta el neki oly olcsón, hogy a vételár alig ledezte az előállítás költséget, amit bizonyít, hogy egy rövid idő alatt pár száz utánrendelést és körülbelül száz elismerő leve-

let kapott az ország minden részéből, ajánlatos tehát a nagyközönségnek, hogy minél sürgősebben rendeljen meg ezen finom posztóból néhány öltönyre való, mert a készlet előreláthatólag nem tart sokáig. Megrendeléseket utánvét mellett eszközöl az Országos Posztókivitel Aruház (Budapest, VII/VI. ker. Rottenbiller-utca 4—b szám). Két férőruhára való rendelésnél a postaköltséget a cég fizeti. Mintákat a nagy forgalom miatt nem küldhet.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— A brüsszeli pör. Brüsszelből jelentik, hogy a most folyó pör megindítása előtt gróf Lónyay Elemérné ügyvédje, Janson Pál Emillépéseket tett a belga udvarnál arra, hogy a pör a királyi ház érdekében elmaradjon. Az udvari kabinétiroda utján tudomására juttatta Lipót királynak, hogy gróf Lónyay Elemérné szivesen eláll a keresettől, ha a király kifizeti Luiza hercegasszony bitelezőt, neki pedig ismét megadja az öt illett és addig élvezett évjáradékot. A király két ügyvédje által visszatartotta ezt az egyezséget. Janson még egyszer kísérletet tett a botrány elkerülésére s figyelmeztette a királyt e pör következményeire, de a király makacsul megmaradt a mellett, hogy pöröljenek leányai, ő nem fizet.

— Tót sajtópör. A turócszentmártoni *Narodnie Noviny* munkatársa, Strobl János, írói álnevén Janko Klen, március 23-án fog a budapesti büntető-törvényszék mint sajtóbírótság előtt állani, sajtóvétséggel vádolva. A királyi ügyész nemzet ellen való izgatás címén fogta pörbe a tót író a Nár. Nov. 1903. évi július 18-án megjelent számában «*Becsüljük meg nemzeti egységünket*» című vezércikkéért. A vádlottat Mudron Pál turócszentmártoni ügyvéd fogja védeni.

— A Dreyfus-pör revíziója. Párisból jelenti tudósítónk, hogy a semmitőség ma kezdi meg a *Dreyfus-pör* revízióját. Elsőnek Gonse tábornokot fogják kihallgatni.

NYILTTÉR. *)

SOMATOSE

(oldódó husfehérnye)

orvosi szaktekintélvek véleménye szerint „tápkészítmények ideálja“ betegeknek és gyengéknek.

Idegeket és izmokat erősíti.

Gyógyszertárakban és gyógyszerkereskedésekben.

Vérgyógyítás.

Hemopatia.

Ezen új, eredeti gyógy mód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bel- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbajoknál. Híztos védelem széthűtés és elmezavar ellen 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógy mód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

dr. Kovács J.

egyelemi orvostudornak (Hemopata) rendelő intézete van

Budapest, V., Váci-körut 18. szám alatt.

Rendelés naponta 9—12-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol

Betegeket intézetlen kívül is kezel. — Nehéze betegeknek legbiztosabb gyógy módja.

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít SOLT LAJOS tanfolyama. Budapest V., Bathory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

* E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a Szork.

KÖZGAZDASÁG.

Az állategészségügyi törvény revíziója. Az állatorvosi közszolgálat államosságáról szóló törvény és végrehajtási rendeletek revíziójának kérdése foglalkoztatta szombaton az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet. Az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály Tormay Béla elnöklésével ülést tartott. A rendkívüli

népes ülésen a földmivélésügyi minisztert **Bárdossy Jenő** dr. miniszteri tanácsos, a székeslőváros tanácsát **Preuszner** községőhídi igazgató és **Breuer** felügyelő, a fővárosi vásár-igazgatóságot **Utry** igazgató képviselte. Részt vett az ülésen csaknem minden gazdasági egyesület, a Budapesti Hentesipartestület, az Országos Allatkereskedelmi Egyesület kiküldötte is. **Jeszenszky Pál** ismertette az állategészségügy jelen helyzetét s ez alapon beható vita indult meg a földmivélésügyi kormányhoz ez ügyben terjesztendő javaslatok fölött. A szakosztály tárgyalása **szigoruan bizalmas** jellegű volt.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet múlt évi működéséről szóló beszámoló, ugyszintén a szövetkezet 1903 évi zárószámadatai most jelent meg s főbb adatai a következők: Az 1903 év végén az alapító tagok száma 461, az alapítványi üzletrészeké 4299, a rendes tagok száma 1633, az üzletrészeké 5405. Az üzletrészek összértéke 5.380.000 korona. A szövetkezet múlt évi **tiszta nyeresége** 292.410 korona 52 fillér volt. Évi közgyűlését a szövetkezet március hó 17-én tartja, rá következő napon lesz a **hitelszövetkezet országos kongresszusa**, amelynek a napirendjére két fontos tárgy van kitűzve. **Zigány Zoltán** a szövetkezeti fejlődéséről s annak jövőjéről, dr. **Horváth János** az ipari szövetkezeteknek közhatósági és katonai szállításban való részvételéről értekezik. Az Országos Központi Hitelszövetkezet múlt évi összfordalma 43.728.819 korona 14 fillér volt. A tartalékalap öt évi fennállás után a múlt év végén 101,128 korona 38 fillért tett ki. A kötelékhez tartozó szövetkezetek száma ugyanekkor 1653 volt. Ebből 20 **gabonarakár-szövetkezet**, 78 tisztán ipari (17000 taggal), 22 vegyesen ipari és gazdasági, 7 vegyesen gazdasági és ipari, végül 49 ipari szakcsoport.

Szent István napja és a gazdák. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége még 1902-ben **Balás Árpád** királyi tanácsos, a Mezőgazdasági Múzeum igazgatója indítványára mozgalmat indított **Szent István napjának fokozottabb megünneplése** tárgyában, a földmivélésügyi miniszterhez pedig fölírta, hogy segítse elő a hazafias terv keresztülvitelét, nevezetesen csak oly egyesületeket támogasson, amelyek az általuk rendezett kiállítások, állatdíjazások megnyitóját vagy zárónapját augusztus 20-ára teszik, hasson továbbá oda, hogy a **gazdasági munkás- és családjutalmazások Szent István napján tartassanak és az aratőnnepnek** Szent István napján való rendezésére a miniszter szólítsa fel a földbirtokosokat. **Tallán Béla** földmivélésügyi miniszter az O. M. G. E. feliratát most intézte el. **A miniszter a szövetség álláspontját magáéva tette**, bár az egyes konkrét óhajok teljesítését nem ígérhette meg, mert mindezt társadalmi uton sokkal könnyebben el lehet érni.

A Magyar Gazdaszövetség alapszabályai. A földmivélésügyi miniszter a **«Magyar Gazdaszövetség»** módosított alapszabályait 2.238/1904. sz. alatt bemutatási záradékkal ellátta.

A filoxera. A földmivélésügyi miniszter **Nyitraivánka és Felsőkövölkény** nyitramegyei községek határát a szőlőbogár fellépése miatt zár alá helyezte.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza mérsékelt kínálat és ugyanoly vételkedv mellett elkelt 15.000 mm. változatlan áron.

Készárúüzlet.

Buza:

Tiszavidéki: 200 mm. 80 k. 9.10 korona, 700 mm. 79.5 k. 9.05 korona, 200 mm. 70.5 k. 9.00 korona, 200 mm. 79 k. 8.90 korona, 100 mm. 78 k. 8.80 korona, 100 mm. 78 k. 8.70 korona, 100 mm. 77 k. 8.77.5 korona.

Fejérmegyei: 150 mm. 78 k. 8.77.5 korona.
Pestmegyevidéki: 1100 mm. 80 k. 9.15 korona, 100 mm. 76.5 k. 8.60 korona.

Tolnai: 400 mm. 80 k. 9.15 korona, 1800 mm. 76.5 k. 8.62.5 korona.

Bánsági: 3600 mm. 77.5 k. 8.80 korona, 1500 mm. 76.7 k. 8.55 korona.

Bácskai: 2500 mm. 76.8 k. 8.77.5 korona, 2500 mm. 76 k. 8.67.5 korona.

Pancsovai: 2000 75.1 k. 8.30 korona.

Rossz: 200 mm. 6.72.5 korona, 200 mm. 6.70 korona, 600 mm. 6.67.5 korona, 120 mm. 6.65 korona, 100 mm. 6.65 korona.

Zab: 100 mm. 6.— korona, 100 mm. 5.97.5 korona, 200 mm. 5.95 koron, 100 mm. 5.95 korona.

Tegnapelőtt délután eladatott:

Tiszavidéki: 5000 mm. 9.02.5 korona.

Érték-tőzsde.

A belpolitikai bonyodalmak ismét az érdeklődés homlokterébe állottak. A budapesti spekuláció aránylag nyugodtan itéli meg a helyzetet, de Bécsben nagy az aggodalom a magyar belpolitika tekintetében. Az irányzat ennek következtében már az előtőzsdén lanya volt, de az üzletelenség utját állta minden nagyobb hanyatlásnak. A déli zárlat felé a nemzetközi piacok árfolyama valamivel javult.

Az előtőzsdén jegyeztek:

Osztrák hitel	623.50	628.50	623.50	---
Magyar hitel	732.50	732.—	732.—	---
4% koronajáradék	---	---	---	---
Leszámitóbank	448.—	448.—	448.—	---
Jelzálogbank részv.	505.—	505.—	505.—	---
Rimamurányi	451.—	451.—	451.—	---
Allamvasút	626.—	626.—	626.—	---
Városi villamos	314.—	314.—	314.—	---
Budapesti Közfut.	577.—	577.—	577.—	---

A déli tőzsdén zárlatok:

Osztrák hitelműzvény	624.50	---	---	---
Magyar hitelműzvény	733.50	---	---	---
4% koronajáradék	---	---	---	---
Leszámitóbank	448.—	---	---	---
Jelzálogbank részv.	505.—	---	---	---
Rimamurányi	451.—	---	---	---
Allamvasút	626.50	---	---	---
Városi villamos	314.—	---	---	---
Budapesti Közfut.	577.—	---	---	---

REGÉNY-CSARNOK.

Apró rebellisek.

Emlékezés régiekről.

Írta: Kovács János.

(4)

De alig tettem ám ki a lábamat, egyszerre riadót fujnak s a Mátyás-huszárok, akik előrsön voltak, eszeveszett nyargalást vittek végbe az utcákon.

— Itt az ellenség! — kiabálták.

Ugy is volt. **Puchner** meglepett bennünket. De **Zsurmay** őrnagy ur lóra kapott, elejbük ment a huszárokkal és feltartotta őket, amíg a gyalogság összeszedte magát. Ekkor aztán amúgy istenigazában visszaszoritottuk őket. De csak rövid időre, mert alig egy fertály óra múlva úgy elrejték a várost minden oldalról, hogy azt se tudtuk, melyik felén kezdjük.

Bizony a német megzavart bennünket. Retirálásra fogtuk a dolgot. Az ágyunkat már majd hogy mind el nem vették. Nekem egy, amint ki akartuk szabadítani a kezűkből, keresztül ment lábamfejn, úgy, hogy menten összeestem.

Hogy aztán mi történt, nem tudom, mert elfogtak engem is, meg többeket is. Innen gondoltam, hogy a mieinket megszalasztották, mert az egész városban nem maradt egy honvéd se. A szívem összefacsarodott, mikor láttam, hogy már a tizenkettedik ágyunkat tolják be éppen arra az udvarra, ahol még egy órával előtte a tiszturak mulatoztak...

— Hát veszítettünk — gondoltam.

Engem néhányad magammal aztán elvittek Fejérvárra, ahol két hónapig feküdtem az ispo-tályban, a lábammal; de hát a lelkem sokkal jobban fájt...

Mikor kigyógyultam, akkor bedobtak egy penészes kazamatába, ahol egymás hátán vol-

tunk, nemcsak honvédek, de cserepárok is. Már jó tavasz lehetett, mikor arra ébredtünk, hogy a fesztungot ugyancsak döngetik. Ettől kezdve aztán mindig erősebb és erősebb ágyusztót hal-lottunk és mindig kevesebb és kevesebb mená-zsit kaptunk; mig-nem egyszer már csak két naphan kaptunk egy kis zupát és egy félpró-fontót.

— Szorul a kapca! — biztattuk egymást, de csak úgy titokban. — Ugy látszik, hogy még ránk fog virradni...

Hetekig tartott ez így s meglőrlént, hogy már csak harmadnapra kapott a legénység meleg ételt, mi áristáncok pedig csak száraz prófontot.

Ugy a nyár derekán aztán egyszerre csak minden elcsöndesedett. Nem tudtuk, hogy mit gondoljunk, jót-e vagy rosszat. Nagy szomorúságunkra aztán végre megtudtuk, hogy bizony rosszat...

Egyik nap, mint a másikon, tömegével hozták a honvédeket. S mi, akik már régen bent voltunk, el sem tudtuk képzelni, hogy voltaképpen mi történt, mert nem engedtek össze bennünket. Öszre hajolt már az idő. Egy öreges barátot hoztak be. Most már kezdem sejdíteni, hogy odakint a mi ügyünk rosszra fordult. De meg látszott ez abból is, hogy szekérszámra hozták a sok puskát, kardot, meg karabélyt s egy napon éppen ötven ágyut vontattak be a vár ud-varára.

Beh szerettem volna mégis valami bizonyosat tudni, de hát miképpen? Az új foglyokat mind-járt kimustrálták; egy részét besorozták, más részét meg a földalatti kazamatákba dugták; nem voltam képes, egygyel is csak egy szót is váltani. Pedig, mivelhogy a lábamra nyomorék voltam, én rám nem is ügyeltek olyan szigo-ruan.

Egyszer aztán a kulcsos káplár orbájtra rendelt, éppen ahhoz az öreg baráthoz, akit előbb említettem. Ki kellett sepergetnem a celláját, meg mi egymást.

E közben beszédbe ereszkedtünk. Elmondtam a sorsomat, mire aztán ő is elmondta, hogy — **vége a magyar világnak...**

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: **MAGYAR GYULA.**

Laptulajdonos a **«Magyarság»** lapkiadóvállalat

SZINHÁZAK.

Kedd, 1904 március 8-án.

M. kir. Operaház.

Aida.

Opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzte: Verdi. Kezdeté 7 órakor.

Nemzeti színház.

Sursum corda.

Színmű 4 felvonásban. Írta: Bosnyák Zoltán. Kezdeté 7 órakor.

Népszínház.

Kis császár.

Regényes daljáték 3 felvonásban. Írta: Pásztor Árpád. Zenéjét szerzte: Stoll Károly. Kezdeté 7 órakor.

Vigszínház.

Takarodó.

Dráma 4 felvonásban. Írta: Beyerlein. Kezdeté fél 8 órakor.

Király színház.

A toreador.

Operett 2 felvonásban. Írta: Boltin-Baekers. Kezdeté fél 8 órakor.

Uránia.

Dalmácia.

170 színesen vetített képpel 15 mozgóképpel és eredeti dalokkal. Írta dr. Havass Rezső. Kezdeté fél 8 órakor.

A „HARISNYAKIRÁLY”

budapesti üzlete kizárólag **Teréz-körut 2. szám a.**
Elismert legjobb harisnyák.
Feltétlenül szabott és olcsó árak. — Feltétlenül szabott és olcsó árak.

Elismert kiváló jóminőségű

Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.

Dus választék flu- és gyermekruhákban.

Nagy választék divatszövetmellényekben. Mértékszerinti megrendelésekre csakis kiváló jóminőségű honi és angol szöveteket tartok raktáron. Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

102

BUTOROK a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók egy készpénzért, mint részletfizetésre **HEHRENTREU** és **FUCHS** testvéreknek Budapest, VI., Teréz-körút 8. (Andrássy-út közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Olvasóink figyelmét felhívjuk a **KALAP-KIRÁLY** tavaszi elsőrangú különlegességeire Budapest, Kossuth Lajos-utca (Klotild Palota). 3, 4 és 5 koronás különlegességekben elismert specialista. Divatlap küldetlik.

Uj! „Figyelem” Uj!
Légszusz- és villanyosillárak, légszusz- és fűtőkályhák bádagos, légszusz, vízvezeték és villanyfelszerelések jutányos áron eszközölk **Benedek Hermann** Budapest, üzlet és raktár: Nádor-utca 11., műhely: Eötvös-utca 51. szám.

Phonograph!!!
legszebb mulatság, tiszta, szép hanggal, értelmes előadással
Kellner és Steiner
Király-utca 58. szám.
Képviselők kerestetnek.

Első Magyar Fűzőipar
Budapest, Andrássy-ut 11.
Legnagyobb raktár bel- és külföldi tűzőkben a legegyszerűbbtől a legfinomabb hivatelig
2 koronától 80 koronáig.
Megrendelések mérték szerint 24 óra alatt. Képes árjegyzéket és mértékutasi-2014 tást díjmentesen.
En gros árak, tehát legolcsóbb beszerzési forrás.

90 kr. Minden órajavítás
arany, ezüst és drágakő beváltás a legmagasabb árban **Schiller Izsó** IV., Királyi Pál-utca 12. sz.

Szájpadlás nélküli fogorok.
Szájpadlás nélküli műfogak feleslegesen teszik az inylemez használatát. Hygienicus fogorok ezen elnevezése alatt kárólag magam készítek. Saját rendszerem szerint. És ezen fogorok a szájból kivenni nem kell. Hygienicus fogorokkal néhány perc múlva tökéletesen beszélni és rágni lehet.
Egyedüli specialista a szájpadlás nélküli hygienicus fogorok készítésében:
Id. PROHÁSZKA HENRIK
Budapest, VII. ker., Király-utca 15. szám.
Vidékiek a műfog elkészítését előre való bejelentés után megvárhatják. Kautsukba foglalt műfogakat 2 frittól, teljes fogorokat 40 frittól. Mindennemű munkálalomért 10 évi jótállást vállalok. Rosszul működő fogorokat átalakítok, szájpadlást szabadon nagyóra.

Szobákat
csekély díj mellett közvetít
«Fővárosi Lakásközvetítő»
Kossuth Lajos-u. 16. 286/H.

Sok pénzt
takaríthatnak meg háziasszonyok legfinomabb kókuszdiósirom használatával. Kétféle főzéshez, sütéshez teljesen pótol vaját, lúdsírt, disznósírt. Kókuszdiósirom egészen szagtalan, nagyon szapora, soká tartható, kellemes, egészséges, könnyen emészthető, gyomorhajosoknak is ajánlható. Részletes ismertető számos elismerő levéllel; valamint minta kívánatra ingyen és bérmentve küldetik. Öt kilós doboz ára 3 forint 14 krajcár bárhová postabérmentesen küldve 3 frt 50 kr. utánvétellel.

KLEIN REGINA
Tolcsa. 287/A.

Brázay-féle sósorszesz.
Használati utasítás minden üvegehez mellékelve van. Nagy üveg 2 korona. Kís üveg 1 korona. Kapható mindenütt.

5 kor.-ért
küldök 4 1/2 kiló (kb. 50 darab) kevéssé megsérült, finom, enyhe pipere-szappant rózsá, lilomfaj, orgonaholya, rezeda-, jázmin- és gyöngyvirágból szépen összeválogatva. A pénz előzetes megküldése esetén vagy utánvétel küldi:
Scheffer, Budapest, VII., Bezerédj-utca 3.

Lakásokat
csekély díj mellett közvetít
«Fővárosi Lakásközvetítő»
Kossuth Lajos-u. 16. 286/H.

Hirdetéseket
felvesz a
„Magyarság”
kiadóhivatala
Szentkirályi-u. 28.

Ezt olvassa el!
Villamos zseblámpa 90 kr. Vasbot bőrrel 90 kr. Szivar-tárca, valódi bőr 90 kr. Pontosan járó asztali óra 90 kr. China-ezüst cukor-tartó 90 kr. Morzsálós-gép konyha részére 90 kr. Szénvasaló 90 kr. Kávészűrő, kék zománc 90 kr. Acél evőeszköz, egy darab, kovácsolva 3 pár 90 kr. Britania evőkanál 6 db 90 kr. Alpaca evőeszköz párja 90 kr. Alpaca kávé-kanál 4 db 90 kr. 3 oldalú tűkör 21-es 25 cm. remek díztárgy 90 kr. Söröskészlet, színes üveg díszes festményvel 90 kr. Lőkörkészlet díszes festményvel tálcán 90 kr. Valódi China-ezüst gyertya-tartó, 22 cm. magas, drbja frt 1-80, 25 cm. 2-25, 28 cm. 3-50, 31 cm. 3-25, 3 karos gyertya-tartó, 48 cm. magas drbja frt 5-50. Azonkívül minden e szakmába vágó c kkek bámulatos olcsón. Utánvételi szétküldés naponta 2-szer.
Fővárosi áruház REISZ JÓZSEF.
Budapest, VII. ker., Király-utca 43-45. szám.

Felhívás!

Van szerencsém a t. uri közönséget értesíteni, hogy külföldi gyapjuszövet bevásárlásomról visszaérkeztem, hol alkalmam volt nagy mennyiségű valódi angol gyapjuszöveteket mérsékelt árért megvásárolni, ennél fogva készítek mérték után, mintaszerűen berendezett férfiszabó termében a legfinomabb gyapju szövetekből egy teljes tavaszi férföltönyt

15 forintért
elegánsan elkészítve fekete, sötétkék, barna, drapp vagy szürke színekben.

Miután csak ezen egy szabott ár van, az uri közönség teljes bizaommal tehát egy próbarendeléményt régi jó hírnévnek örvendő cégemnél.
Miután előre áthatólag a készlet ezen finom gyapju szövetekből sokáig nem tart, ennél fogva kérésem a t. vidéki megrendelő közönséget, hogy az esetleges rendelést minél előbb tegyék meg.
A megrendelések 4-5 nap alatt készülnek el és 10 forint utánvét mellett szállítanak és a fennmaradó 5 forint 8 hónap múlva fizetendő. Ezen fizetési teltelt azért teszem, hogy ezen idő alatt a t. rendelő meggyőződjék a szövet kitűnő minőségéről és az öltönyt tartós elkészítéséről. A rendelésnél kérésem a szövet színét megnevezni.
Vidékre: mértéknek elegendő az alanti mérték-utasítást kitölteni, vagy egy viselt ruha beküldése.
Minták a nagy költség miatt nem küldetnek.

A kabát számára	Cm
Háthossza a gallérvarrástól kezdve	
Ujjhossza a hát ujjavarrásától a manchettségig	
Mellbőség (a mellényen át) a hónalji a mellén és hátán át mérve	
A nadrág számára	Cm
Belső nadrág hossza a lábőrvarrástól egészen a cipő szarvátig mérve	
Mellénymérték szükségtelen	

Lichtmann Sándor
férfiszabómester
BUDAPEST
VII./VI., Rottenbiller-u. 4 B sz.

BUTOROK Háló-, ebédlő- és szalon-butorok, úgy készpénzért, mint részletfizetésre, árfelemelés nélkül olcsóbban, mint bárhol kapható Erzsébet-körút 48. szám, Royallal szemben **Buchinger I.** butoriparosnái.

Minden szó 3 fill.

Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés

ára: 30 fillér.

A Magyarság minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdések megválaszolására adunk, ha a tudakozó a szükséges válaszlehetőséget beküldi. Ha valaki körülményesebb értesítést kíván, a szükséges válaszlehetőséget felül még 40 fillér küldendő.

Méhészársaknak
Gyakorlati Méhészkönyvet egy koronáért küldök. — Kovács Sándor méhész, Baranya-Csuzan.

Két kis
Singer varrógép olcsón eladó. Izabella-ter 8. Habán.

Alapos oktatást
a francia, angol, olasz, magyar és német nyelvben (társalgás, nyelvtan, irodalom, levelezés, stb.) ad egy urnó, ki az illető országokban tartózkodott. — Kötő ajánlatok. Kiváló jó módszer.

Maszirozó
ajánlók uriházakhoz fizetés megbeszélés szerint. P. T. Sziv. 4. L. 4/a. (1005)

**Törlesztéses közzé-
kölsönt**
földbirtokokra, valamint budapesti bérházak, házrészek, telkek stb. tővábbá környékbeli ingatlanok II. és III-ik tételére 4-7%-os kamattal; személyhitelt kezes és kezes nélkül minden hitelképes egyének havi vagy negyedévi törlesztésre gyorsan és pontosan eszközöl a Központi Hitelforgalmi Intézet VII., Akácfa-utca 10. Levélbeli felvilágosításra válaszlehetőség küldendő.

Családi Singer
varrógép olcsón eladó. Dob-utca 97. sz. földszint 8.

Eladó egy négyes
cséplőgarnitúra, egy fűkaszáló gyűjtővel Fazekas Jánosnál, Kovásznán.

Cimbalom
kifűnő hangu pedálos, olcsón eladó. Cim: Maros-utca 5. Buda.

Pénzkölcsönt!
Kis- és nagybirtokoknak, hűknek birtokait nagy kamatu adóság terhelé és ezt olcsó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar felvenni, oly pénzt, melyre csak 4% kamattal fizetendő s mely kamattal a tőke is törlesztve lesz s adós bármikor felmondhat, a pénztintézet azonban nem mondhat fel, teljes bizalommal forduljon **Grünsfeld S.-hez** Budapest, Király-u. 23. sz.

1 forint
heti részletre elegáns férfiruhák mérték szerint olcsó áron kaphatók. Weisz Jakab József-körut 31/a.

Használt férfiruhákat
fehérnemű stb. veszek legmagasabb árrban. Singer, Luiza-utca 15. 902

Függönyök
felrakását, diványokat, fotelekat, matracokat, ablakpárnákat olcsón elkészítik házánál. Unsavszky Nándor, Práter-utca 66.

Domonkos Lajos
uri és női cipész mester
Budapest, Teréz-körut 32.
Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri, női- és gyermek-cipőköl a legolcsóbb árrban. — Mértékszerinti megrendelések jutányos árrban és pontosan eszközöltetnek.

Jelszó: pártoljuk a hazai ipart!
Orlik András
cipész-mester
Budapest, VII., Csömör-ut 22.

Ajánlja dusan felszerelt sa-
ját műhelyében készült uri,
női- és gyermeköl raktárát.
Férfi-cipők 3, 3-50, 4, 4-50
és 5 frt. Női cipők 3, 3-50,
4, 4-50 és 5 frt. Gyermekek-
cipők 1 frt 20 kr.-tól feliebb.
Mértékszerinti megrendelések a leguiahb dívat szerint a legolcsóbb árrban számí-
tálnak. Javítások gyorsan s
fontosan eszközöltetnek.

Gyermek és női ruha
készítését olcsón elvállalom
Logódy-u. 104. ajtó 5. Buda.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.
SZELLO R.
saját készítményű uri-, női-
és gyermek cipő-raktára
Budapest, Csömör-ut 12. sz.
(Keleti pályaudvarral szemben.)
Mértékszerinti megrendelések pontosan készíttetnek. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek. Javítások elfogadtatnak.

DREZSMANN KAROLY
BUDAPEST
borotva homorú-köszörűlde
villanyerővel. — Különleges-
ségi üzlet borbély- és lod-
részlet-cikkben. — Nagy
raktár angol és svéd borot-
vákban. — Iroda és forgalmi
helyiség: VII., Rottenbiller-
utca 6/a. (Munkás-u. sarok).

Butort
és kárpitos munkákat rész-
letfizetésre is ad Löwy
Lipót, VI., Lázár-utca 18.

Ingyenesen
közvetíték mindent a vilá-
gon! válaszlehetőség kérek.
«Telegdi» Marosudason.

Dijtalanul
adok felvilágosítást 200 K
u'án 4 K havi törlesztéses,
kezesség melletti s 200-400
K-ig terjedő kezesség nél-
küli és mindenféle kölcsön
üggekben. Ingatlan, tiszt-
viselői és 1000 K-án kez-
dőds rendes váltókölcsonö-
ket, továbbá 1000 K-ig ter-
jedő azonnal folvósítható
8%-os magánkölcsonöket,
a legmáltányosabb lötéte-
lek, utólagos díjazás melletti,
mely kölcsönös megállapo-
dás tárgyat képezi, gyorsan
szerzek meg. — Ugyszintén
mindennem terményekre
előleget legkedvezőbb löté-
tétel mellett és szállítási
kötelezettség nélkül. A köl-
csönök bármikor visszafizet-
hetők, de föl nem mondha-
tók. Jelszavam: Ügyfeleim
hasznára lenni! Alvinczy Sz.
bankképviselője. IV., Kép-
író-utca 11., III. em.

Keresék
molnári állást május 1-ére,
elvállalom három vagy négy
jártat ma'mot önálló keze-
lésre, jó bizonyítvánnyal.
Dobay Mihály molnár,
Tunyog.

LEGSEBB.....LEGJOBB.....LEOLCSÓBA.
PAP LAN PAP LAN PAP LAN



ÖSSZEHAJTHATÓ VASÁGY
3 KIVEHETŐ MATRACCA 10 FT. ÁGYBETÉT 5 FT.

GICHNER JÁNOS

paplan, matrac és kárpitosáru gyáros, sző-
nye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. 150

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 20. sz.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző árak kicseréltetnek, vagy a pénz visszaadatik.



**I. Angol férfi-
és gyermekruha-áruház.**
Olcsó, szolid árak!
Pontos kiszolgálás!
Saját készítményű férfi- és
gyermekruha áruhaza.
Magyar gyártmány!
ASZODI S. *
* és TÁRSA
férfiszabó-mester.

VIII., Kerepesi-ut 41.
(Adria-szálló épület.)
Nagy választék angol és
francia divatkeimekben.
Mérték szerinti megren-
deléseket az általánosan el-
ismert 14 frt árakban a
leguiahb dívatkeimekből
készíttetnek. Vidéki meg-
rendelések pontosan esz-
közöltetnek. 162

Budapest legnagyobb szörme bevásárlási forrása. Oriási raktár dívatos Szukunsz Sztóla gallérokban. Viszont-eladóknak ritka alkalom.
ANDRÁSSY-UT 31. SZ. KIRÁLY-UTCA 38. SZ.

TSUK MIKSANAL,
Olcsó KÁVÉ ÉS TEA

ÁRAK:

1 kl. Háztartási	frt 1.20
1 • Portorico	• 1.30
1 • Portorico	• 1.50
1 • Kuba (finom)	• 1.70
1 • Kuba (legfinomabb)	• 1.90
1 • Gyöngy (finom)	• 1.50
1 • Mecca	• 1.40
1 • Mecca (legfinomabb)	• 1.60
1 • Arany Jáva	• 1.40
1 • Arany Jáva (legfinom)	• 1.60

Különösen ajánlom naponta frissen pörkölt kávémat

1 kl. Vegyes pörkölt kávé	frt 1.40
1 • Finom pörkölt	• 1.60
1 • Kuba pörkölt	• 1.80

Kávéhoz csomagolható:

1/4 kl. Mandarin cs. kev.	frt 1.60
1/4 • Mandarin cs. kev.	• 1.85
1/4 • Háztartási	• 1.25
1/4 • Háztartási	• 1.65
1 csomag törmelék	• 1.30

4 1/2 kilós postaszáknál (melyben több fajta is küldhető) már a vidékre is teljesen bérmentve és elvállalom küld

Balogh László
Kávé- és tea-kivitteli üzlete BUDAPEST.
Főüzlet és iroda: (369)
VII., Rottenbiller-utca 12. szám.

— Alapított 1854. évben. —
**Ablakvédő-, faredő-
és redőfenyely-gyár.**
KALLAB V. Ruth József utóda
BÉCS
XVII., Hernalser Hauptstrasse Nr. 52.
XVII., Bergsteiggasse Nr. 28.
Arjegyzék kívánatra ingyen küldetik.

Az egyedül létező valódi angol
SZÉPÍTŐSZER
a Balassa-féle valódi angol
UGORKA-TEJ,
mely azonnal eltávolít minden szepőt,
májlót, pattanást, bőrtúrákat (mito-
ser) stb. és az arcnak friss tészetet,
szálságot kölcsönöz.
Egy üveg ára 2 K, ehhez Ugorka-szappan
1 K, poróda 2 K.
Főszékel-
dési hely: **Balassa Kornél** gyogy-
szeruara Erzsébetfalva.
Kapható minden gyogyserztárban. Főraktár Budapesten:
Török József gyogyserztárban, Király-u. 12. és Andrassy-ut 20.

Figyelem! Gégünk új kedvezményt nyult akként, hogy minden vevőnek, ki 12 forintot meghaladó rendelmenyű tesz, a saját arcképe vagy bármely tetszés szerinti kis fénykép után egy életnagyságu fényképet teljesen ingyen készit hű kirtelben, 60 cm. magassárrban, csupán a díszes keretért (passe-partout), amelyben az életnagyságu fénykép foglaltatik, az önköltséggünkét, 1 frt 50 kr-t számítunk.
Az ipar 12 forint 1 darab összecsalható vaságy adó-
sodromy-betéttel, 3-rétű matracal és terítővel.
csodája! 12 forint 50 krajórr egy darab selyempaplan fodorral és szabél, minden színben, 125 cm. széles, 130 cm. hosszú.
Megrendelhető csak
GICHNER ÜESTVÉREK BUDAPEST.
Muzem-körut 27.
Pa-lan- és matracgyár, szőnyeg- és vasbutorraktár.
Arjegyzéket bérmentve és ingyea küldünk.

Magyar üvegbiztosító - társaság
Budapest, Váci-körut 31. sz.
biztosít tükör-üvegláblakat portálókban, üvegarókat és egyéb épít-
ményeknél, a legolcsóbb díjaz és a legpontosabb lezámí-
tás mellett. Több evre szóló biztosításnál telemes kedvezményes.
Elvállal szállítás biztosításokat is. Gyogy ügynökök
kerestetnek. 108
KEMENY és TÁRSA
Betóti-Társaság, kereskedelmi tudakozó - intézet
Alapítta ott 1888. Telefon 21-54.
Budapest, Podmaniczky-utca 39. sz.

Budapestre utazók becses figyelmébe!
Ki akar jól rágni?
FOGAK 2 forinttól és teljes fogsorokat rágásra heilleszt 24 óra alatt jótállással, a gyökér eltávolítása nélkül. Eitört és nem jól illő fogsorok javítása 2 óra alatt 1 frttől. Amerikai fogműterem tulajdonos
Kovács I. Károly-körut 9. (Gróf Hadik-palota) II. emelet, 8. Található: reggel 9-től délután 6-ig. — Vasár- és ünnepnapokon is.